

(11345) Konuşma Becerisi Tutum Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması

FULYA TOPÇUOĞLU ÜNAL DENİZ ÖZER ¹

¹ Dumlupınar Üniversitesi

Problem Durumu

Konuşma; dinleme, okuma, yazma becerileriyle bütünlük arz eden bir dil becerisidir. Hem konuşma hem yazma iletişim kurmanın temelidir. Dili öğrenme sürecinde konuşma becerisi, okuma ve yazmadan önce gelmektedir. Dinleme, dinlediklerini kaydetme, anlamlandırma ile başlayan bu süreç konuşma ile kendini ortaya koyar.

“Konuşma becerisi, kişinin kendisini doğrudan ifade ettiği; duygu ve dileklerini başka kimselere doğrudan anlattığı; kendi başına kullanabileceği değil, başkalarıyla paylaşabileceği bir beceridir. Konuşma becerisi, kişinin sosyalleşmesi ile diğer becerilere göre doğrudan ve daha fazla ilgili olması sebebiyle psikoloji, sosyal psikoloji, davranış bilimleri, iletişim bilimleri gibi bilimlerle ve kişinin bu alana giren davranışlarıyla da bağımlı bir gelişme gösterir” (Yalçın, 2002: 97).

Ayrıca konuşma becerisi bireyin iletişim becerisini doğrudan etkiler. “Sosyal yapı içerisinde bireyin diğer insanlarla ilişkilerinde belirleyici bir role sahip olan konuşma, kişinin zihinsel gelişim, kişilik oluşumu ve toplumsal ilişkilerinin de bir yansıtıcısıdır” (Sever, 2004: 23). “Her beceri gibi konuşma becerisi de eğitimle gelişir. Konuşma eğitiminden kasıt, insanın duygu ve düşünce ve isteklerini anlatır hâle gelmesidir. Çocuklar belli konuşma alışkanlıkları edinerek okula gelirler. Ailenin gelenek görenek ve alışkanlıkları sınırı içinde gelişen bir konuşma eğitiminden geçirilirler” (Sever, 2004, Akt.Yegen, 2014).

“Konuşma gelişimi kendi kaderine bırakılmayacak bir beceridir. Konuşma sürecinin aksamadan işleyebilmesini mümkün kılan eğitimidir. Eğitim kurumlarında doğru ve etkili konuşma becerisi kazandırılmalıdır. İlköğretim son sınıfa kadar bu beceri gelebileceği en üst seviyeye ulaşmalıdır. Konuşma becerisini istenilen seviyeye yükseltecek olan, anlamlı, doğru ve etkili konuşma ilkelerini kazandıracak eğitim ve öğretim yaşantıdır. Ancak doğru, anlamlı ve etkili olan bir konuşma, beceri olarak sayılabilir. Aksi hâlde insanı diğer canlılardan ayıran bir özellik olarak kalacaktır” (Sağlam, 2010: 14.)

Konuşma becerisini geliştirerek en ileri seviyede kullanan insan kendini doğru ifade ettiği için yaşam içerisinde daha başarılı olacaktır. Konuşması geliştikçe kendi de gelişecektir. Konuşmanın alt yapısını oluşturan düşünme hız kazanacaktır. Konuşmanın becerisinin gelişmesi düşüncelerin hızlı bir şekilde oluşmasıyla mümkündür. Bu da iyi bir hafızaya sahip olmayı gerektirir. İnsan hafızasındaki kelimelerin çokluğu, düşüncelerin rahat ve hızlı bir şekilde ifade edilmesini sağlayacaktır.

Bütün bunlardan hareketle konuşma becerisinin öğrenciler için büyük önem arz ettiği görülmektedir. Bu denli önemli bir beceri olan konuşma becerisi ile ilgili sorunların çözümü için daha çok çaba sarf edilmesi gerekmesine rağmen öğrencilerin kendilerini rahat hissetmedikleri için topluluk önünde konuşmaktan çekinmeleri, konuşmak istememeleri çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır. Bunların sebebinin öğrencilerin konuşmaya karşı geliştirdikleri olumsuz tutum olduğu düşünülmektedir. Çocukların konuşma becerilerini geliştirmek, onların konuşma becerisine karşı olan olumsuz tutum ve davranışlarını yok etmek gerekir. Bu nedenle öğrencilerin konuşma becerilerine karşı olan tutumunu ortaya koymak için bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır.

Araştırma Yöntemi

3. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, Konuşma Becerisi Tutum Ölçeği'nin yapı geçerliliğini ve iç tutarlılık güvenirlik katsayısını belirlemeye yönelik olarak hazırlanan ölçekleme temelli bir araştırmadır.

4.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu açıcı faktör analizi için; 2015-2016 eğitim-öğretim yılının bahar yarıyılında iki devlet ortaokulunun öğrencileri oluşturmuştur. Çalışma grubundaki öğrencilerin devam ettiği sınıfa göre dağılımı şu şekildedir:

Tablo 1: Çalışma grubuna göre sınıf dağılımı

Sınıf Düzeyi	Öğrenci Sayısı
5	82
6	73
7	25

8	30
Toplam	210

Tabloda da görüleceği gibi 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda öğrenim görmekte olan ve rastlantısal olarak seçilen toplam 210 öğrenci çalışma grubu olarak belirlenmiştir.

5. Veri Toplama Araçları

Konuşma becerisine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesinde izlenecek aşamalar şunlardır (Karasar, 1999: 139-143; Balcı, 1995: 142-143):

1. Madde Havuzu Oluşturma Aşaması
2. Uzman Görüşüne Başvurma Aşaması
3. Ön Deneme Aşaması
4. Faktör Analizi Aşaması
- 4.1. Açımlayıcı Faktör Analizi
- 4.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi
5. Güvenirlik Hesaplama Aşaması

1. Madde Havuzu Oluşturma Aşaması

Konuşma becerisi tutum ölçeği geliştirilmesi amacıyla 61 adet olumlu ve olumsuz madde oluşturulmuştur. Uzman görüşünden sonra 39 maddeye düşürülerek hazırlanmıştır. Hazırlanan maddelerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal ifadeleri içermesine dikkat edilmiştir.

2. Uzman Görüşüne Başvurma Aşaması (Kapsam Geçerliliği)

Hazırlanan 39 maddeli taslak ölçek Türkçe Eğitimi alanında çalışma yapan üç öğretim üyesinin, ölçme ve değerlendirme alanında çalışan uzmana ve dört yüksek lisans öğrencisinin görüş ve önerileri doğrultusunda gözden geçirilmiştir.

3. Ön Deneme Aşaması

Ön denemenin sonunda 32 tutum maddesinin yaklaşık 15-20 dakika içinde yanıtlandırabileceği belirlenmiştir.

Hazırlanan ölçek taslağı öğrencilere uygulanmış ve ölçeğin faktör analizi ile güvenilirlik hesaplamaları bulgular kısmında yapılmıştır.

Beklenen/Geçici Sonuçlar

Çalışmada KMO değerinin .816 olduğu görülmektedir. Bu da 0.80 ve 0.90 arasında olduğu için mükemmel olarak yorumlanabilir. Bu sonuçlardan hareketle açımlayıcı faktör analizine uygun olduğu görülmüştür. Uygulanan ölçekte yer alan 27 madde analiz edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına göre 27 maddeli 2 alt boyutlu 5'li likert tipinde bir ölçek elde edilmiştir. Maddelerin 7' u olumsuz, 20' i olumlu yargı içermektedir.

Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için yapılan iç tutarlılık çalışmasında ölçeğin Cronbach Alfa İç Tutarlılık katsayısı 0,812 olarak bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları; birinci boyut olan "Konuşma Becerisine Yönelik İlgisi ve Sevgisi" boyutu için .865 ikinci boyut olan "Konuşma Becerisine Karşı Kaygı ve Endişe" boyutu için .730'dur. Bu durumda ölçeği oluşturan maddelerin birbiriyle tutarlı olduğu ve ölçmek istediği tutumu yansıttığını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Konuşma Becerisi, Tutum, Ölçek, Geçerlik, Güvenirlik

Kaynakça

- Büyükköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Erkuş, A. (2012). *Psikolojide Ölçme ve Ölçek Geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Melanlioğlu, D. (2013). Ortaokul Öğrencileri İçin Dinleme Kaygısı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6-11.
- Katranlı, M. ve Melanlioğlu, D. (2013). Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma Öz Yeterlik Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *International Journal of Social Science*, 6 (6), 651-665.
- Sağlam, Ö. Y. (2010). *7. Sınıf Öğrencilerinin Hazırlıksız Konuşma Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi).

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı. Ankara.

- Sallabaş, M. E. (2013). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenler İçin Konuşma Öz Yeterlik Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 36, 261-270.
- Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi Ve Tam Öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sevim, O. (2012). Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma Kaygısı Ölçeği: Bir Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Turkish Studies*, 7(2), 927-937.
- TDK (2011). *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ünal, T. F. ve Özden, M. (2012) *Diksiyon ve Konuşma Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ünal, F. T. & Mustafa, K. (2014). Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi: Bir Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (Uluslararası Hakemli Dergi-International Refereed Journal)*, 3(2), 233-249.
- Yegen, Ü. (2014). *Ortaokul Öğrencilerinin Konuşma Becerilerinin Geliştirilmesinde Görsellerin Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı. Kütahya.
- Yıldız, D. C. ve Yavuz, M. (2012). Etkili Konuşma Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Turkish Studies*. 7(2), 319-334.